५

पात् भुक्तः सूर्यसूनौ यपरिपुगृहगोसनिक्लीबरूपः पुरुषः शक्तियुक्तः स्यात् ॥ पश्येदिति चंद्रसूर्येदेत

 स्थः क्वापि संस्थः सप्तमगं भौमं पश्येज्जातः काणो वाच्यः सूर्यकर्कस्थः सप्तमा भूमिपुत्रं पश्येत्तदा काणः

 स्यादिति पंचशार्दूलेन्दुदशमगे सूर्यसूनौ सितार्धे क्लीबः स्यात्सूर्यसूनौ यपरिपुगृहगो भुक्तः क्लीबरूपः पश्येत्सूर्यालयस्थो मदनभवगतं भूमिसूनुं सुधांशुं कर्किकोणस्थ कर्कैर्यदिस्युभगृहमेषे मिथुनसिंहालिनक्रे २८ अन्योन्यं यदि पश्यतः स्तरणी हिमकरौ तननुजौ मिश्रीभावास्तनः यस्यादिनं समभवनगतं लग्नं चंद्रौ यदोजे ओजर्लेयुग्मराशौ हिमकर शशिजौ भूसुतेनेक्षितेचेत्पुंराशौ लग्नभुक्तौ तद्वत् हिमकरः क्लीबयोगाः षडेते ॥ २९ ॥

अन्योन्यं चेत्पश्यतः स्वेक्कोयोगः सूर्यचंद्रौ वा तन्पुत्रौ शनिबुधौ अन्योन्यं पश्यतः द्वितीयो योगः यशिगं क्वापि संस्थं सूर्यकुजः पश्यति तृतीयो योगः यत्र लग्नचंद्रौ ओजराशौ लग्नभुक्तौ स्तः हिमकरः पुंराशौ षष्ठो योगः एतेषु षट्सु योगेषु

जा। क्रूरग्रहाः केंद्रस्थाः शरीरे ह्रस्वइतिवाचंद्रसूर्यौ केंद्रगो फलेपूर्वोक्तं वाऽन्यस्य सूर्यस्य पुत्रः शनिर्लग्नं कविंपश्ये
टी। नयाश्रोणिभागेव्रणहीनः अष्टमनवमपतियदिपापाधिष्ठनात् भावाच्चतुर्थगो पापयुतौ तदाजंघावैलघ्ववान्
४१ गुरुरितिशनिकुजयुतेराहौचपुनस्तूर्यगो वाद्वेष्योगतेऽस्यायोसंबंधोयोजनीयः सूर्येनदाजंघावैनिम्नयेन लंबवा

आयुष्पत्याधिनाथौयदिखलखचरौतूर्यगौपापयुक्तौजंघावैकल्यवान्स्या
त्कुजशनिसहितेसिंहिकेपंचसूर्ये द्वेष्यस्येन द्वेवंशनिरिपुगृहयोरिफयातौ
खलाख्यौद्वेष्यौतद्वत्तदानीरविविधुरविजावैरिरंध्रालयस्थाः २७

नतिर्यगानिभवंति ॥२६॥ द्वेष्याइतिशनिषष्टेशौरिष्फयानेखलैश्चेद्वेष्योनद्वत्फलंतदानीरविः बुधः श
निः वैरिरंध्रस्थः पंचशाघेतिपीडास्मात् नरत्नुशन्नोदशामगेसनिभुक्तयुतोऽस्मिन्योजातोनरः नपुंसकः
॥

ज्ञा॰ लग्नक्रूरग्रहैर्दृष्टेसतिसिरसिखल्वायेजायते ॥ धर्मेतिधर्मार्थात्पात्मजस्थःपापग्रहाःनरोवंधभाक्भवति
टी॰ अमुनाप्रकारेणक्रियेधनुषिविलग्नेसतिपुनःक्रूराक्रांतेनरस्यतथारश्मिजंवंधनंस्यात्भुक्तेशनिराशांवुप
४४

धर्मार्थात्पात्मजस्थायदिखलखचरावंधभाक्पुरुषःस्यादेवंलग्नेक्रियेवाधनुषि
गविततथारश्मिजंवंधनंतुः ३२ दुर्गंधिर्दानवेज्येशनिभवनगतेमानवोविघ्रहेस्या
द्व्याधीशेवुधर्क्षेतदनुमकरगेनद्धन्नापिकाव्येकेंद्रस्थेतेनपुंकस्यादथकविरवि
जौस्वीयहद्दौपुनोचेलद्धवंद्वेजायतेतनुसद्नेगतेचाननेस्याद्दिगंधिः ॥ ३२ ॥

गतेसतिक्वापिसंस्थेतदनुमकरगेशरीरेदुर्गंधीःभुक्तेवुधराशांवुपगतेकेंद्रस्थेसतितेनवुधेनपुंसकःस्यात् न
द्धत्फलंमथभुक्तेशनिस्वराशिगौचेतद्धत्फलंवंद्वेमेषेलग्नेसतिनरामुखेदुर्गंधिः ॥ ३२ ॥

जा० यंच विशराशिनौ विषमा विषमर्क्षगौ निरीक्षेते नरं कुजरविपुत्रौ वा तथैव नपुंसकं कुरुतः २ वक्रो विषमगतो वि
टी० समगर्भैर्वा परस्परालोकांत विषमर्क्षे लग्नेंदु समराशिगतः कुजो निरीक्षयति २ बुधचंद्रौ कुजदृष्टौ विषमर्क्षगौ
४१ तथैवोक्तोऽत्र जननवांशकसंस्थाः लग्नेंदुसिताः स्युर्यैवोक्तकारिणि ३ ॥ २९ ॥ शुक्रेऽष्टमगे कुजयुते मुष्कवृद्धियोगः

शुक्रस्थानोपयाते धरणीसुतयुते भार्गवे बानकोपात्काव्यो भौमेन युक्ते कुजभवन
गते भूमिजा मुष्कवृद्धिः भौमर्क्षे काव्यचंद्रौ स्वरपति गुरुणा सर्पनाथ दृष्टौ नूनं स्यान्मा
नवानां जनुषि कललजा मुष्कवृद्धिर्नितांतं ३० क्रूरैर्दृष्टे विलग्ने सुविकृतरदनः स्त्रापगो
मेषसंस्थे रवन्त्यादः पापलग्ने चतुर्थिग वितथालोकिते क्रूरखेटैः ॥

वानाधिक्यात् शुक्रकुजयोर्योगे कुजयुक्ते नरस्य मुष्कवृद्धिः अंडवृद्धिः कफदोषात् वा भूसंसर्गात् भौमक्षेत्रे
कुजस्य राशौ शुक्रचंद्रौ वापि भवतः स्याद् स्वपतिना शनिना दृष्टौ नूनं नराणां जन्मनि नितांतं कललजा रक्तजा मुष्क
वृद्धिर्भवेत् धने मेषे वा लग्ने क्रूरग्रहैर्दृष्टे सत्तरां विकारदन्ता दंता यस्य तत्पापा पग्रहहृणा राशौ लग्नगे सति धनुषि वदे

जा॰ अथ विषकन्याध्यायः भद्रातिथिषु द्वितीयासप्तमीद्वादशीषु श्लेषाकृत्तिकाशतभिषानक्षत्रेषु पापवारे सूर्य
शी॰ भौमवारेषु एतासु जाता कुमारी विषाख्या भवति श्लेषायां रवौ द्वितीयायां तथा कृत्तिकायां शनौ सप्तम्यां शतभिषा

४६ भौमे कृत्तिकायां शतभिषजि तथा सूर्यमंदारवारे भद्रासंज्ञे तिथौ याः किल जनंति भिया
स्तु कुमारी विषाख्या लग्नस्थौ सौम्यखेटौ वशुभास्त्रनगश्लेषकश्चाग्निगृहौ द्वौ वैरी तेन तु
3 धानीयहि जनुषि तदा कुमारी विषाख्या २ मंदाश्लेषा द्वितीया यदि तदनु कृत्ते सप्तमी वारु
णाख्ये द्वादश्यां वा द्विदैवं दिनमणिदिवसे यज्जनिः स्यात् विशाखा धर्मस्थो भूमिसूनुः स
हनगः सर्वसत्नुहदानी मार्तंडसूनुर्यातो यदि जनसमये सा कुमारी विषाख्याः २

भौमे द्वादश्यां एषु योगेषु जाता कन्या विषाख्या भवति लग्नेगो द्वौ सौम्यखेटौ एकः पापः ८ तस्मात् पुनर्द्वौ शत्रु
स्थौ यदि जाता कुमारी सा विषाख्या भवति ॥ मंदे दिने शनौ श्लेषा द्वितीयायां कुजे शतभिषसप्तम्यां रवौ विशाखा द्वाद
शी ३ एषु योगेषु जाता कुमारी विषाख्या भवति कुजो नवमस्थः शनौ सूर्यः सुतस्थः ३ स्मिन्योगे विषाख्या कं भवति

जा एवमितिगणकैः सदसत्फलानांग्रहाणांयोगायोजनीयाः सुधीयागणेनरणजन्मनिशुभफलप्राप्ति

ती

४५

एवंग्रहाणांसदसत्फलानांयोगाननुग्रहैरनुजोजनीयं शुभाशुभंजन्मनीमानवा
नांफलंसुसत्यंप्रविचार्यनूनं ॥ हृद्यैर्पद्यैर्गुंफितेसारितोयेलंकाराख्येजानके
मंजुलेस्मिन्योगाध्यायः श्रीगणेशेनवर्यैर्वृत्तैर्युक्तोयामरामेप्रणीतं ३४

॥ ॥ इतियोगाध्यायस्तृतीयः ॥ ॥

॥ ३ ॥

चार्यनूनंवक्तमिति ३३ पद्यैरित्याध्यायः समाप्तिः श्लोकस्यपूर्वोक्तोर्थः अयंयोगाध्यायरामयमैति ३४ श्लोकै
गणेशकविनामपारुनः ॥ ॥ इतिजातकालंकारटीकायांयोगाध्यायस्तृतीयः ३ ॥ ॥ ॥

जा आयुरिति जन्मिनां जीवनमायुमूलं वा आजीवानां सर्वेसां देहिनां निर्जराणां देवानां यथा शुद्धा तथा देहिना
टी मायुः सुधेव अमृतं तुल्या आचार्यवर्याएवं पूर्णा फलं प्राह अहं गणेशकविस्तस्मादायुर्दायं वक्ष्ये १ लग्नाधी
४८

आयुर्मूलं जन्मिनां जीवनं वा स्वर्जीवानां निर्जराणां सुधेव एवं प्राहुः पूर्वमाचार्यवर्यास्त
स्मादायुर्दायमेतं प्रवक्ष्ये १ लग्नाधीशोऽतिवीर्यो यदि स्याच्छुभविहगैः वीक्षितः केंद्रया
तैः दत्तेऽत्यायुः सुदीर्घं गुणगणसहितं श्रीयुतं मानवानां सौम्याः स्वीयालयस्थाः जनु
षि च सतनायके सौम्यतो वीर्याढ्ये लग्ननाथो वपुषि च सरसां षष्टिमायुः नराणां।
सौम्याः केंद्रादिगा नो वपुषि सुरगुरौ लग्नतो वा सुधांशो रायुर्युक्तं नहस्यं न च गगनगतेः

शनि लग्नेशे तिबली केंद्रगैः शुभग्रहैर्वीक्षितः सुदीर्घं गुणगणसहितं श्रीयुतं नराणामायुः प्रयच्छन्ति शुभग्रहाः स्वभव
नेस्थिताः जन्मनि केंद्रे स्वोच्चस्थे कापि गते लग्नेशे वीर्याढ्ये सति वपुषि लग्नस्थे सति तदा नराणां षष्टी ६० आयुः

4

गौ लग्नाद्विनि लग्नचंद्रावंद्रतः शुभग्रहः सप्तमस्थः वा नरोऽपि नवगतः यदि ऽस्मिन् योगे जाता कन्या विषाख्यं
री दोषेमतपत्यं पुनः वैधव्यदोषं नियतं हन्ति सुधीभिर्गृहीतं प्रोक्तं आर्यजनानामुक्त्यायाः कन्यायाः निर्मलं योगफलं
४१
लग्नाद्विशेषमपि वा यदि स्मरस्तनपतिर्ग्रहेन पापी विषाख्यं दोषं विवाहमत्यं तस्तु च नियतं हं
निवैधव्यदोषं स्त्रियं तेयं प्रयुक्तैः सुमतिभिरखिलं योगयातग्रहाणामापैरर्पानुमत्या
मतस्थं दृष्टं जातके जातकानां २ इत्येषपद्यैर्गुंफितेन रचितो [illegible] लेकारूपयोगजातकेषु नु
लेखं कन्याध्यायः श्रीपरमेशेन वयं वृत्ति[illegible] विषाख्यः ॥ ४ ॥
॥ ॥ इति जातकालंकारे विषकन्यायोगाध्यायः चतुर्थः ॥ ४ ॥ [illegible]

इत्थं शास्त्रे कथितं इत्येवरित्याध्यायसमाप्तिः श्लोकस्य पूर्वोक्तमर्थं इति विषकन्याध्यायः ॥ चतुर्थः समाप्तः ॥ ४ ॥

ना॰ मितायुर्भवतिचंद्रस्त्वष्टगो लग्नगोवायुते ९ शुभग्रहदृष्टेतदागगनरस ६॰ मितायुः स्यात् मूले त्रिकोणभवनगाः शु
टी॰ भग्रहाः कीटवृश्चिकेवा मतांतरेणकीटग्रहणेनकर्कट लग्नगेसुरेज्योपरिभवेतितदास्त्वायुः ८॰ तुल्यायुः स्यात्
५०

कीटेलग्नेसुरेज्येयदिभवतितदास्त्वायुः ८॰ कल्पंलयेशोधर्मगेवांगनाथेनिधन
भवनगेक्रूरदृष्टेद्विहस्ताः २४ लग्नाधीशाष्टनाथौलवभवनगतौसप्तविंशा २७ द्विलग्ने
क्रूरेज्यौचंद्रकेंद्रौयदिनिधनगतः कश्चनास्तेद्विपंचाः ॥ ५ ॥ लग्नेंदुक्रूरहीनौवपुषि
सुरगुरौरंध्रभेखेटहीने केंद्रेसौम्यस्वशीलाः सितविबुधगुरुस्वाच्छतंकेंद्रगौचेत् ॥

ष्टमेशोनवमे अथवा अंगेवा अंगनाथेलग्नेशेनिधनस्थेक्रूरदृष्टेसतितदाद्विहस्ताः २४ आयुः लग्नेशाष्टनाथौल
ग्न ९ गौतदासप्तविंशः २७ वर्षसंख्याआयुलग्नेक्रूरेज्यौचंद्रकेंद्रौयदास्तः यदिनिधनगृहस्थःग्रहः कश्चिन्नास्तितदाद्वि
पंचाः २५ आयुः लग्नेंदुक्रूरग्रहहीनौलग्नेरंध्रेगुरुरंध्रभंखेटरहितेकेंद्रेसौम्यस्वशीला ७॰ आयुः शुक्रबृहस्पतीकेंद्रगौचे

जा० शुभभस्तः केंद्रस्थानलग्नगेसुरगुरौलग्नतोवाचंद्रात्सामर्थ्येर्हीनेयुक्तेनचदृष्टेनराःसप्ततिः ७० वर्षाणिमायुःस्या
टी० त्शुभग्रहमूलत्रिकोणगताः देवगुरौस्वोच्चगे लग्नेप्राप्तिवीर्ययुतेसतिनरागगनवसुसमाः ८० आयुः ॥ ३ ॥
४५

सप्तानिस्युर्नराणांपानान्मूलत्रिकोणेशुभगगनचराः स्वोच्चतुंगेसुरेज्येलग्नाधीशेति
वीर्येगगनवसुसमाः ८० तुल्यमायुर्नराणां ३ सौम्यः केंद्रेतिवीर्येयदिनिधनगृहं
खेटहीनंसमास्युः त्रिंशत्सौम्येत्रिकोणेगगन हिमकरोसंयुतोथोस्वभेचेत्स्वत्र्यंशेचा
मरज्येमुनिनयनमितं २७ स्वर्क्षगेलग्नगोवाचंद्रोद्यूनेशुभग्नेरुगगनर सौमितंकोण
गः सौम्यखेटाः ॥ ४ ॥

सौम्येति सौम्योबुधः केंद्रस्थः बहुबलयुक्तः अष्टमभवनंखेटेनग्रहेणरहितं सौम्येन शुभग्रहेणदृष्टं चेत्तर्हित्रिंशत् ३०
आयुः कथिताः गगनेनदशभेनसंयुतंचंद्रश्चेत्स्वराशावुपगतश्चेत्तथाचगुरुःस्वगृहेस्वत्र्यंशभागेस्थितेमुनिनयनं २७

ज्ञा धीरितियदिपापग्रहाधी ५ केंद्र १।४।७।१० आयु ८ नभस्थानेन भवति गुरोर्भेलग्नेसतिकेंद्रस्थेकेवादिवगुरौ १०
टी शुभे ९ निधनं ८ सौम्येदृष्टेस्यात्तदायुः १०० वर्षाण्युयोगः लग्नादिरिष्टोवाग्रहाः निधनस्थानेभवतिसितेज्यौवी
५१ र्यायौशेकर्केलग्नेशतमितृभयुजे केंद्रगेयोर्कसूनोधर्मांगस्थेसुधौशेर्व्ययनवमगते
हायनानांशतंस्यात्॥ ६॥ धीकेंद्रायुर्नभ ४५ स्थायदिखलखचरानोगुरोर्भेविलग्नेकें
द्रेकाव्येगुरौवाशुभमयनिधनं सौम्यदृष्टेशतंस्यात् १०० लग्नेइंद्रोर्नरंध्रेयदिनिधन
6 गतावीर्यभाजौसितेज्यौ पूर्णायुः स्वीयराशौशुभगगनचराः षष्ठिरंगोस्त्रगेत्रे॥ ७॥
कोदंडान्यार्द्धभंगायदिसकलखगास्वोच्चगोत्रेनिजांशे ५ र्गोसंस्थेपूर्णचंद्रेसुरगुरु
यास्यौतदापूर्णायुः १०० योगः शुभग्रहाः आत्मराशौस्युरस्मिन्योगेषष्टिः ६० रायुः अत्रस्त्रेनद्रेलग्नेसतितथाकों
दंडधनेअंत्येभवतितथारंध्रंअष्टमंलग्नं भवतियदिसकलग्रहाः स्वोच्चस्थाः तेबुधेनिजांशेः गोत्रमेतत्रस्थेतदापूर्णायुः १००

7

जा केंद्रेसुरगुरुभृगुजौलग्नेशाभगेनतशपरायुः १०० भृक्तेनीचेतनुगेचंद्रेसौम्यः जीवेहृद्येकेंद्रगेसतिनिनदाशतं १०० व
दी
९ भृगुजौलाभगेद्वेपरायुः भृक्तेनीचेतनुस्थेनिधनगृहगतेसौम्यखेटेनुधांशो
जीवेकेंद्रेशतः स्याद्दृगकध्येछिद्रगोपुष्करस्थे ९ वागीशेदायेभ्युत्तेनवमभ
वनगासर्वेखेटाशतायुः कर्केगेचंद्रजीवावसहजरिपुभवेशक्रविरौचकेंद्रे
सूर्यारमंदागुरुनवगानाक्यनौलग्नपाते व्याप्ताश्च स्थानेस्याराशगतकालिक्ष
स्यान्नराणामध्यायुः ॥ ९ ॥
वर्षायुःस्यात्प्रथलग्नेशेचंद्रेशमस्थेसतिवागीशेतिगुरौवीक्षेसतिनवमभवनगाः सर्वेखेटास्तदाशतायुःस्यात्कर्कर
गेचंद्रेसतिसहजेलगेरिपुभवनगेनभृगुग्रहयुक्तेकविरौकेंद्रेगतशमनायुः १०० केंद्रेसूर्यमंगलशनयः गुरोर्नवमांशग
ताःसंतःकेंद्रगाः वातौलग्नेशेसतिविगतनिधनस्थानिष्ठुशेघ्रा [illegible] मंतमायुर्नराणांस्यात् ॥ ९ ॥ ॥